

Pastoralis Sollicitvdinis, Sive De Officio, Et Potestate Episcopi

Tripartita Descriptio. Cvivs Pars Prima Episcoporum institutionem, ...
Secvnda Quicquid ad Episcopi est potestatem, ... Tertia Quod ad casuum
reseruationem, ... Methodo Noua, & expedita complectitur

Vbi quæ ad omnifariam Episcopi potestatem, vel ad Sacramenta, &
Ordines conferendos, vel ad dispensationes elargiendas pertinent,
comprehensa sunt

Barbosa, Agostinho

Parisiis, M.DC.XXV.

Episcopvs An Possit cum illiteratis Ad Ordines dispensare? Allegatio XLVI.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98621](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98621)

de resignat. libr. tertio questione 6. numer. 74. Aloys. Ryci. in praxi fore ecclesiastic. decr. 701. in 1. edit. & resolut. 593. in 2. edit.

Deinde postulabit aliquis, an dispensatus à Summo Pontifice ad beneficium simplex obtinendum ante aetatem quatuordecim annorum, qui ad illud requiruntur per Concil. Tridentin. sess. 23. de reformat. cap. 6. posset illud beneficium simplex obtinere ab Episcopo absque noua dispensatione: in qua questione dicendum est, quod cum obtinens dispensationem ad beneficium simplex, dicatur habilitatus ad cetera simplicia, ut resolut. Campani. in diuersorio iuris Canon. rub. 11. capit. 13. numer. 98. poterit in euentu de quo agimus, huiusmodi capax, & habilis per dispensationem factus ad alia simplicia ab Episcopo impetranda, dummodo ius non resistat, ut sunt duo simplicia beneficia, ita in terminis Aloys. Ryci. in praxi antea resolut. 64.

SYMMARIUM.

- 1 Litteratus viris indiget Ecclesia Dei; per quos totus mundus illuminatur.
- 2 Ecclesia semper amat sapientes.
- 3 Scientes presumuntur à vitijs abstinere.
- 4 Ignorantia est mater omnium errorum.
- 5 Illiteratus comparatur caeco.
- 6 Illiteratus est nullus in Ecclesia Dei; nec in ea placere potest.
- 7 Illiteratus a suis nuncupari solet, & non venit appellatione hominum.
- 8 Illiteratus est magis odiosus quam homicida.
- 9 Illiteratus dicitur, qui prima grammaticae rudimenta non didicit.
- 10 Irregularis est illiteratus.
- 11 Illiteratus est defectus est omnino indispensabilis.
- 12 Litteratura iure diuino requiritur.
- 13 Episcopus potest dispensare ad Ordines cum illiterato aliquod principium grammaticae habente, & spem addiscendi in futurum ostendente.
- 14 Religiosi bene legentes, & cantantes, etsi in lingua latina aliquatenus deficiant, tuta conscientia possunt ab Episcopo ordinari.

EPISCOPVS AN POSSIT
cum illiteratis ad Ordines
dispensare?

ALLEGATIO XLVI.

- 1 Ecclesia Dei indiget literatis viris, quibus regitur, & sustentetur capit. super specula de praebedis, cap. cum ex eo, & ibi Ioan. Monach. numer. 1. de elect. in 6. Abb. in cap. de multa numer. 5. & 7. de praebedis Carol. de Grassus in tract. de effect. cleric. in praeud. à numer. 63. Felin. in cap. si quando numer. 7. ubi Nauarr. except. 16. numer. 5. de rescript. Hieron. Giach. in cons. syndacatus numer. 67. & St. Peretti. ad extranag. ambitiosa, verbo ex quibus Ecclesia numer. 21. de rebus Ecclesiae non alienan. Per quos totus mundus illuminatur cap. fin. de Magist. dict. cap. cum ex eo de elect. in 6. gloss. verbo viris literatis in extranag. execrabili, de praebed. Flamin. de resign. lib. 4. capit. 11. numer. 17. Carol. de Grassus dict. praeud. num. 88.
- 2 Illa enim semper amat sapientes cap. Episcopus 41.

distinct. dict. cap. de multa; late & eleganter Mare. Anton. Genues. in practicabilibus Eccl. quast. 621. & fauet literatis Flamin. de resignat. libr. 5. quast. 3. numer. 78. multaque priuilegia eis concedit Carol. de Grassus dict. praeud. numer. 89. Literati igitur in Ecclesia dicuntur radij Solis, & stella, Auth. habita, & ibi Bald. numer. 12. C. ne filius pro patre; cap. super specula, de magistris. Mandos. in regul. Cancel. regul. 16. quast. 15. numer. 3.

3 Et ratione scientiae, qua sunt decorati, praesumuntur abstinere à vitijs, cap. cum a iunemite, §. quis praeterea, de praesumpt. & quemadmodum scientia est mater virtutum, & praesentium 1. quast. 3. Menoch. de praesumpt. lib. 6. quast. 91. numer. 20.

4 Ita ignorantia est mater omnium errorum, cap. ignorantia, cap. si in laicis 38. distinct. cap. nisi cum pridem §. pro defectu, de renun.

5 Penitus igitur illiterati non possunt fieri clerici cap. praecipimus 34. distinct. cap. illiteratos, & ibi gloss. 1. 38. distinct. cap. si quis 77. distinct. cap. fin. de atate, & qual. cap. fin. de tempor. ordin. in 6. Bern. in pract. crimin. cap. 18. Nauarr. in cap. si quando except. 11. numer. 45. & 50. de rescriptis; Menoch. de arbitr. casu 425. Lambertin. de iure patron. par. prima libr. secundo, art. 24. questione 6. numer. secundo. Fului. Pacian. de probationibus libr. secundo, cap. 34. numer. 79. Gutier. Canon. lib. primo, capit. vigesimo sext. numer. 27. Henr. in summ. par. secunda, lib. 14. cap. 8. numer. 11. Flamin. de resignat. lib. 4. quast. 4. numer. 2. & quast. 11. numer. 17. cum sequentibus, & lib. 5. quast. 3. numer. 70. cum sequentibus, Azor. in tit. moralium par. 2. lib. 3. cap. 28. quast. 9. Gonz. ad reg. 8. Cancel. gloss. 4. numer. 41. cum sequentibus.

6 Illiteratus autem comparatur caeco cap. post translationem §. item si quis. de renun.

7 Et est nullus in Ecclesia Dei, cap. congregato, & ibi Bald. numer. 4. de elect. Nec in ea placere potest, cap. illiteratos 36. distinct. cap. ignorantia, 28. distinct. cap. quia frater 7. questione prima. Franc. Leo in thesauro fore eccles. par. secunda, cap. 2. numer. 72. & alius nuncupari solet Ioan. Monach. in cap. ex eo de elect. in 6. & in cap. sicut numer. 10. de verbor. signific. cod. lib. Peretti. ubi supra numer. 23. quinimo non venit appellatione hominum, sed iumentorum, Gomez in reg. de annali quast. 47. in fine.

8 Et sunt magis odiosi, quam homicida Thom. Achi. de ludo scacchorum quast. 8. numer. 29. & Flamin. dict. quast. 5. numer. 90.

9 Illiteratus autem dicitur, qui prima grammaticae rudimenta non didicit Praepos. in cap. 1. numer. 2. post medi. 39. distinct. Rota Rom. diuers. par. secunda decr. 16. numer. 3. Carol. de Grassus in dict. praeud. numer. 237. & seq. Flamin. dict. quast. 4. numer. 2. cum sequentibus, & dict. quast. 3. numer. 70. cum seqq. Magol. de irregul. lib. 1. cap. 32. Campan. in diuersor. iuris Canon. rubr. 5. cap. 5. numer. 10.

10 Et est irregularis, ac inter irregularitates connumeratur haec ex defectu litteraturae, Auila de censur. par. 7. disputat. 4. dub. 1. Nicol. Garcia de benefic. par. 7. cap. 7. numer. 19. Finald. in candelabro aureo par. 2. tit. de irregul. §. 1. Tolet. in summ. c. 58. vers. irregulares ex defectu animae, Rebuff. in tract. de pacificis poss. numer. 226. Gonzal. dict. gloss. 4. numer. 41. Flamin. dict. quast. 89.

11 Et hic defectus est omnino indispensabilis, pro ut tenent Rebuff. de pacificis poss. numer. 264. Flamin. dict. quast. 4. numer. 2.

12 Litteratura enim iure diuino recipi videtur ex
hij

illo *Oſea* Prophetæ cap. 34. ibi contigit populus eo quod non habuerit ſcientiam, quia ſcientiam re-
pulſiſti, repellam te, ne ſacerdotio fungaris mihi,
Bernard. in præſt. cap. 21. num. 6. riuall. diſt. titul. de
irregul. numer. 97. Azor. diſt. par. 2. lib. 6. cap. 6. quæſt.
4. colum. 685. Flamin. lib. 4. quæſt. 4. numer. 7. Carol.
de Graſſis diſt. præluſ. numer. 64.

13 Si tamen ordinandus aliquod principium
grammaticæ habuerit, aut modicum quid ſciat,
& oſtendat ſpem addiſcendi in futurum, poteſt
Episcopopus cum eo diſpenſare, quia minor ſcien-
tia ſufficit quando adeſt ſpes addiſcendi in futu-
rum Rebuff. de paſſificis poſſeſſ. numer. 215. Henric. diſt.
cap. 8. §. 11. prope finem, Salzed. ad Bernard. diſt. cap.
21. lit. D. in nouiſſ. edit. remiſſiue Mari. Alter de
cenſ. tom. 2. diſputat. 16. de ſuſpenſ. cap. 1. verſ. ſecun-
do, in fine, Gonzal. diſt. gloſ. 4. numer. 80. cum ſe-
quentibus, Vnde Aleiat. de præſumpt. reg. 2. præſ. 3.
lib. 1. de verborum ſignific. pag. 16. quem refert
Thom. Actius de ludo ſcacchorum quæſt. 8. princip. num.
82. ex Innoc. & Iaſ. ſententia affirmat propter futu-
ræ doctrine ſpem multa contra iuris regulas
diſponi.

14 Religioſi bene legentes, & cantantes, etſi
in lingua latina aliquantulum deficient, tuta, & ſe-
cura confidentia poſſunt ab Episcopis ordinari,
& à Prælatiſ Regularibus præſentari. vt ordi-
nentur, hi enim regulariter loquendo non ordi-
nantur ad curam animarum habendam, ſed ſo-
lummodo ad aſſiſtendum Choro, diuinisſque of-
ficijs, & adminiſtrandum Altari, faciendamque
rem ſacram, rem inerte in illis ſpes de compa-
randa tali ſcientia & cognitione neceſſaria ad
ſuum munus, & officiũ peragendum propter
continuum inſtructionem, quæ hiſce de rebus
habetur in cunctis religionibus, hanc ſententiam
ex doctrina gloſ. verbo inſtructio, in cap. legi 16. quæſt.
1. tenent Sylueſt. verbo clericus 2. numer. 1. Iacob. de
Graſſis in aureis deciſ. par. 1. lib. 3. cap. 2. numer. 24.
Mayol. de irregul. lib. 1. cap. 31. numer. 5. Henric. in
ſumma lib. 10. de ſacram. Ordinis cap. 16. in fine optime
Miranda in manuali Prælatorum tom. 2. quæſt. 8. art. 7.
conc. 1. quamvis diſt. gloſ. verbo inſtr. teneat quod in
Monacho bonitas & non ſcientia ſit neceſſaria,
niſiſomnus hodie, & Monachi, & clerici de-
bent eſſe ſcientia ornat, cum diſtinctione ſupra-
poſita Iacob. de Graſſis in diſt. par. 1. lib. 3. cap. 5. nu-
mer. 10. Carol. de Graſſis in tract. de effectibus cleric. in
præluſ. numer. 64. Nam quot rudiores ſunt, tanto
magis laborare debet, vt quod expectunt ad finem
perducant, pulchra, & præclara ſunt difficilia,
vt dicebat Plato, & illud plus diligitur, quod la-
borioſius quaeritur, ex Ioan. de Lignano de amicis. §.
4. numer. 3. refert Thom. Act. de ludo ſcacchorum
quæſt. 4. numer. 31.

S V M M A R I V M.

- 1 Promotus per ſaltum incurrit ſuſpenſionem ab execu-
tione ſuſceptorum Ordinum, & miniſtrando ſit irregu-
laris.
- 2 Referuntur Doctores, qui aſſerunt promotum per ſal-
tum incurtere irregularitatem.
- 3 Promotus per ſaltum recipit Ordinem, & ipſius cha-
racterem.
- 4 Beneficium obtinere non poteſt per ſaltum promotus.
- 5 Episcopopus vigore privilegij ſibi conceſſi à Tridentin.
ſeſſ. 24. de reformat. cap. 6. poteſt diſpenſare cum promo-

tiſ per ſaltum etiam poſtquam miniſtrauerit.

6 Ordines per ſaltum ignoranter ſuſcipiens, vel ſcienter,
antequam miniſtrauerit poteſt per Episcopum diſpenſari.

7 Precedit non ſolum in promotis aliquo ſacramento Ordi-
num omiſſo, ſed etiam in promotis ad maiores Ordines
omiſſis minoribus, ſive omnibus, ſive uno tantum.

8 Promotus per ſaltum miniſtrans, ſive ſcienter, ſive
ignoranter indiget Apoſtolica diſpenſatione, quamvis in
minoribus miniſtret.

9 Sixti V. Conſtitutio declaratur.

10 Suſpenſio, quæ incurritur ab eo, qui per ſaltum promouetur
ad Ordines an impediatur ſolum ita ordinatum, ne poſſit
miniſtrare in Ordine, quem per ſaltum ſuſcepit, vel potius
aſſeratur impedimentum ſimpliciter, ne actum vllum Ordi-
nis exercere valeat, etiam illorum, quos rite ſuſcepit.

11 Promotus per ſaltum quando prætermiſſum Ordi-
nem recepit, an in eo caſu poſſit cum illo Episcopopus di-
ſpenſare, vt miniſtret in ſuſceptis, & ad ſuperiores
aſcendat.

12 Diſpenſatio promoti per ſaltum à Concil. conceſſa non
operatur, vt ordinatus aſcendat ad ſuperiorem Ordinem,
nec in ſuſcepto miniſtrare poſſit, antequam inferiorem omiſ-
ſum recipiat.

EPISCOPVS AN POSSIT diſpenſare cum promotu per ſaltum?

ALLEGATIO XLVII.

1 **Q**ui per ſaltum, & præpoſtero Ordine ſe
promoueri fecit incurrit ſuſpenſionem
ab executione ſuſceptorum, & miniſtrando ſit
irregularis: ita Abb. in cap. vni. num. 4. & 5. de clerico
per ſaltum promotu, vbi Heſt. num. 4. Sylueſt. verbo irre-
gularitas num. 13. Gregor. Lopez. 18. verbo non deſuit 6.
par. 1. Salzedo ad Bernard. in præſt. cap. 24. lit. C. Henric.
in ſumma par. 2. lib. 13. de excommunication. cap. 35. prope
fin. lit. P. Nauarr. in men. cap. 27. num. 242. Tolet. in
ſumma lib. 1. cap. 71. ſoar. tom. 5. de cenſuris diſp. 31. ſeſt.
1. à num. 44. Aſula eod. tract. p. 7. aſſert. 9. dub. 2. Pr.
Emmanuel in ſim. tom. 2. cap. 17. num. 7. cum ſequenti-
bus Campan. in diuerſ. iuris Canon. rub. 10. cap. vltimo num. 4.
Bonacina de cenſuris diſp. 7. quæſt. 3. puncto 4. num. 5.
Mari. Alter. de cenſuris tom. 2. diſp. 10. cap. 5. ver. verum
tota difficultas, & verſ. reſpondeo.

2 Quamvis per ſaltum promotum fieri ſtatim
irregularem, aſſerant minus bene Mayol. de irregul.
lib. 4. cap. 12. riuall. in eodem tract. cap. 38. §. 1. num. 1. Petr.
Ledesma in ſum. de ſacramento Ordinis cap. 60. concuſ.
8. difficult. 2. praxis episcopalis par. 2. verbo irregularitas,
§. 3. pag. 55. Valentia to. 4. diſp. 3. q. 19. puncto 3. Sayro de
cenſ. lib. 7. cap. 10. num. 39. Alex. Rice. in praxi foreſed.
dec. 318. in 1. edit. & reſolut. 276 in 2. edit. Valer. Regim.
in praxi fori poenitentialis lib. 20. numer. 191.

3 Is tamen per ſaltum, etiam ſacerdotio ordina-
tus, recipit verum Ordinem, & characterem
Sacerdotis, quia per ſe non pendet ex characterem
inferiori, Abb. diſt. cap. vni. numer. 4. Henric. lib.
14. cap. 6. §. 3. in princip. Mari. Alter. diſt. cap. 5. verſ.
de eo qui ordinatur.

4 Sed beneficia ei, cum ſit ſuſpenſus, cõferri non
poſſunt, ac per conſequens præſentatio, & promiſ-
ſio ad eius fauorẽ facta non ſubſiſtit, & tuit reſo-
lutũ per Rot. in vna Meliten. Abb. 14. Jan. 1590. coram
D. Cip. refert Garc. de benef. p. 7. c. 14. n. 3. & in terminis